

A person wearing an orange jumpsuit, likely a prisoner, with their hands cuffed behind their back. The background is a dark, textured blue.

OKO ZA OKO

*Kto si zaslúži
spravodlivosť?
A kto o tom
rozhodne?*

M. J. ARLIDGE

IKAR

M. J. ARLIDGE

**OKO
ZA OKO**

Preložila Jana Seichertová

IKAR

M. J. Arlidge
EYE FOR AN EYE

Copyright © M. J. Arlidge 2023
First published by The Orion Publishing Group, London
Translation © 2024 by Jana Seichertová
Jacket design © 2024 by Barbara Baloghová
Slovak edition © 2024 by IKAR, a.s.

Z anglického originálu Eye for an Eye
(Orion Books, London 2023)
preložila Jana Seichertová.
Redigovala Jana Holková.
Obálku navrhla Barbara Baloghová.
Technická redaktorka Helena Oleňová.
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s., Bratislava v roku 2024
ako svoju 2 344. publikáciu v elektronickej podobe.
Sadzba a zalomenie do strán ITEM, spol. s r. o., Bratislava.

ISBN 978-80-551-9777-7

Prvý deň

1

Zacítil ich, skôr než ich uvidel. Prezradil ich mihotavý tieň, zrýchlené dýchanie alebo nešikovný krok? Alebo ho na ich prítomnosť upozornili jeho jemne naladené zmysly, pud sebazáchovy a vrodene inštinkty, ktoré ho udržali tak dlho nažive? Odpoveď na túto otázku nepoznal, ale jedno bolo isté: našli ho.

Mark Willis potlačil strach a kráčal ďalej. Na čele cítil kvapky potu a srdce mu bilo ako splašené, ale udržoval rovnomerné tempo a očami blúdil po tmavých budovách a chodníkoch. Rumworth Estate bolo mizerné sídlisko plné poblúdencov, narkomanov a chudákov, ktorým už nebolo pomoci, ale Mark ho mal rád, najmä po poľnoci, keď mohol prichádzať a odchádzať, ako sa mu zachcelo. Vychutnával tieto krátke chvíle slobody, ten úžasný pocit, že predchádzajúce utrpenie, bolesť a násilie sa rozplynuli a konečne je neviditeľný a v bezpečí. Dnešný večer si užíval, nepozorovane sa vracal do svojho malého bytu, kde ho čakalo päť plechoviek lacného ležiaka, ktorý v ňom zakaždým vyvolal pocit bezstarostnosti, občas dokonca eufóriu. Lenže v zlomku sekundy sa všetko zmenilo. Mark Willis razom vytriezvel, myseľ sa mu vyjasnila a všetky svaly sa mu napli pripravené na

útek, lebo si uvedomil, že sa ocitol v smrteľnom nebezpečenstve.

Ako ho našli? Čo ho prezradilo? Pripadalo mu to nemožné. Bol veľmi opatrný – zvykal si na novú totožnosť a pomaly si budoval život v tomto novom meste –, ale nejak o ňom dozvedeli. Zopár nasledujúcich minút rozhodne o tom, či unikne odplate alebo zomrie brutálnou smrťou. Jeho jedinou nádejou bol moment prekvapenia, náhly, nečakaný útek za slobodou. Ktorým smerom má zamieriť? Po ktorej ceste sa má rozbehnúť? Ak sa rozhodne správne, možno z toho vyviazne bez ujmy, ale ak sa sekne...

Tam. *Nenamýšľal si to.* Tentoraz zreteľne počul krok z tieni, ktorý vrhal na cestu Lancaster House, najzanedbanejší z piatich činžiakov, hyzdiacich tento prekliaty kút Boltonu. Prižmúril oči a zadíval sa na spustnutý činžiak v očakávaní, že v jeho tieni uvidí obrys zavalitej postavy. Prekvapilo ho, keď útočník zahodil opatrnosť za hlavu a vykročil do mdlého svetla pouličných lúčov.

Mark zadržal dych a trochu sa potkol, nedokázal spracovať pohľad, ktorý sa mu naskytol. Postava bola vysoká a statná, v topánkach s ocelovými špičkami, špinavých džínsoch a čiernej leteckej bunde. Ruka v rukavici stískala sochor, ktorého zakrivený koniec sa zlovestne ligotal v tlmenom svetle sodíkových lúčov. To stačilo, aby Markovi zmrzla krv v žilách, ale výkrik, ktorý sa mu v poslednej chvíli podarilo zadržať, vyvolal pohľad na tvár tej postavy. Dve malé čierne oči naňho hľadeli z latexovej prasacej masky, ktorá útočníka odľudšťovala a menila na kruté zviera.

Postava sa približovala k nemu a zrýchľovala. Mark spanikáril, obrátil sa a rýchlo zamieril k York Housu a podzemnému chodníku, ktorý by ho ešte mohol priviesť do bezpečia. Sotva však urobil niekoľko krokov, prudko

zastal. Z tieňa pred ním vystúpila ďalšia zamaskovaná postava a odrezala mu únikovú cestu. Aj ten muž bol ozbrojený a zjavne odhodlaný páchať násilie, lebo z rypáka mu vyšiel zvuk pripomínajúci víťazné zasyčanie.

„Doriti...“

Slovo vyletelo Markovi z úst, hlas mu znel tenko a pridušene. Obrátil sa a zamieril späť v nádeji, že sa mu podarí vrátiť do Butcher's Arms, ale útočníci vytiahli poslednú kartu – dvadsať krokov pred ním sa objavila tretia postava, ľahostajne krútiaca sochorom v ruke.

Ticho. Mark nehybne stál na tmavom chodníku, obklúčený trojicou útočníkov. Vliezol im rovno do pasce a teraz ponesie následky. Násilie bolo neodvratné, ich túžba po krvi hmatateľná, ich pocit víťazstva zrejmý. Zatiaľ čo Mark tam stál a triasol sa od strachu, posledný prišelec hlasno zakrochkal a ozvena nepríjemného zvuku sa odrazila od okolitých budov. Mark túžil padnúť na kolená a prosiť o odpustenie, no vedel, že tu sa nijakého zľutovania nedočká. Prišiel sľubovaný koniec...

Traja muži urobili krok k nemu a potom ďalší. Nezadržateľne sa približovali so zdvihnutými sochormi, pripravení zaútočiť na svojho bezbranného nepriateľa. Mark cítil ich pot, počul chrapľavé dýchanie, vnímal ich vzrušenie. Vedel, že čochvíľa dopadne prvý úder, ktorý mu roztrhne pokožku, rozdrví kosť a zrazí ho na zem. Potom sa naňho neúprosne vrhnú, telo mu rozmlátia na nepoznanie v dlhotrvajúcom, drsnom akte pomsty. Muž v prasacej maske už stál rovno pred ním, napínal svaly na ruke, pripravoval sa na útok, odhodlaný zasadiť prvý, rozhodujúci úder...

Mark sa vrhol dopredu a dlaňou vrazil do prasacieho rypáka. Útočník odpor nečakal, a tak sa nebránil. Marka potešilo, keď počul chrupnutie nosa a mužov bolestný vý-

krik. Pôsobením zotrvačnej sily narazil do statnej postavy, až sa zatackala, a tým na chvíľu prelomil ich kordón. Mark využil príležitosť a vrhol sa do medzery, ktorá sa v ňom zrazu otvorila. Drsné ruky po ňom chňapli a uchopili jeho objemnú bundu, ale Mark z nej jednoducho vykĺzol a rozbehol sa preč. Zatiaľ čo útočníci ukrivdene hľadeli na prázdnu bundu vo svojich rukách, Mark s dupotom uháňal po betónovej vozovke v zúfalom úsilí čo najrýchlejšie zväčšiť vzdialenosť medzi sebou a útočníkmi. Z hrdla sa mu vydral hysterický smiech. Ešte pred chvíľou ho len niekoľko sekúnd delilo od smrti, a teraz bol voľný a v bezpečí. Vôbec nepochyboval, že sa mu podarí ujsť trom mužom v strednom veku a skryť sa v tmavom bezútešnom činžiaku, ktorý nazýval svojím domovom. Potreboval len polhodinový náskok, aby našiel bezpečné miesto a mohol si zavolať. Potom túto nočnú moru prežije a bude môcť o nej rozprávať, správne využije druhú šancu, ktorú dostal.

Ťažké kroky, ktoré sa ozvali za ním, vytrhli Marka z rozjímania. Útočníci sa nevzdali a s dupotom bežali po betóne za ním. Vrhol pohľad ponad plece a zhrozene zistil, že jeden muž sa k nemu priblížil na necelé štyri metre a napína všetky svaly v úsilí dosiahnuť ho. Mark spanikáril a znovu zrýchlil, aj keď pľúca mu horeli a nohy nariekali od únavy. Ešte vždy mu hrozilo vážne nebezpečenstvo, no keby sa mu podarilo dostať zo sídliska, možno sa ešte zachráni.

Pred sebou zbadal široký chodník vedúci na hlavnú ulicu. Rozbehol sa k nemu, k svojej záchrane, ale jeho nádeje opäť zmarili – hlavný vchod do sídliska blokovala biela dodávka, ktorej reflektory ho teraz osvetlili, akoby naňho chceli upozorniť jeho prenasledovateľov. Vzápätí sa otvorili dvere na strane šoféra a objavil sa v nich ďalší

zamaskovaný muž. Mark šmykom zastal, spanikáril a len tak-tak sa mu podarilo vytrhnúť ruku, ktorá ho schmatla za rukáv. Bolo mu jedno, kam ide, šprintoval ďalej a staral sa len o to, aby nestratil náskok pred prenasledovateľmi.

Mark mieril na okraj sídliska, do bludiska vyvýšených chodníkov, nádob na odpadky a blikajúcich pouličných svetiel. Priechody tu boli tmavé a zradné. Mark sa niekoľko ráz potkol, ale bežal ďalej a udržiaval si vysoké tempo. Útočníci sa isto napokon unavia, vzdajú sa prenasledovania. Odbočil za roh a opäť zrýchlil, no až v poslednej chvíli zbadal prevrátený nákupný vozík. Inštinktívne vyskočil, tesne minul prekážku a šikovne pristál na betóne za ňou. Jeho najbližší prenasledovateľ také šťastie nemal – narazil do vozíka a spadol na zem. Povzbudený Mark ešte zvýšil tempo, postupne zväčšoval odstup medzi sebou a prenasledovateľmi. Ak sa mu podarí nájsť schodisko vedúce na úroveň ulice, mohol by sa ich striasť v tieňoch pod ním. Toto bolo jeho panstvo, jeho domov posledné štyri roky a Markovo prežitie záviselo od toho, ako šikovne využije svoju výhodu.

Cítil, ako ním prúdi energia, sebaisto skúmal okolie a hľadal únikovú cestu, no keď odbočil za ďalší roh, jeho nádeje sa zmenili na popol. V tme a panike sa prepočítal a vybral si nesprávny chodník. V skutočnosti nebežal za slobodou, ale smeroval do slepej uličky a kovové zábradlie na jej konci, ktoré malo ochrániť obyvateľov pred rušnou cestou, teraz zmarilo jeho poslednú šancu na útek. Mark šmykom zastal a rozhliadol sa okolo seba v nádeji, že nájde iný spôsob úniku, ale z troch strán ho obklopovali betónové múry a pred sebou mal odstrašujúce čierne zábradlie, siahajúce mu po hrud'. Počul, ako štvoro párov nôh za ním spomaľuje – útočníci sa približovali k nemu,

rozhodnutí zabiť ho. Mark sa oprel čelom o studené kovové zábradlie a rozplakal sa, slzy sa mu kotúlali po líkach a triasol sa od strachu. Takúto smrť si nezaslúžil nikto.

„Do toho, chlapi, odovzdajme mu jeho vianočný dar...“

So zdvihnutými zbraňami sa blížili k nemu. Určite sa nebudú nikam ponáhľať, budú sa páť na jeho bolesti, vychutnávať ju plnými dúškami. Mark sa obrátil k útočníkom a v očiach mu vzdorovito zablysko. Naozaj dovolí tým tupcom bez mozgu, aby ho chladnokrvne zmasakrovali? Dovolí, aby vyhrali? Hlboko v mladom mužovi sa prebudili posledné zvyšky sily a odvahy. Prenasledovateľov od neho delilo už len niekoľko metrov a pripravovali sa na útok, no Mark im také uspokojenie dopriať nemienil. Obrátil sa, uchopil zábradlie a vyliezol naň.

Muži sa s krikom vrhli k nemu a schmatli ho za džínsy, ale Mark sa im vytrhol. Chvíľu balansoval na okraji zábradlia, hľadel na žiariace reflektory áut uháňajúcich po rušnej ceste pod ním a potom skočil.

O niekoľko sekúnd telo dopadlo na zem. Ozvalo sa odporné chrupnutie, keď hlava tvrdo narazila na nepodajný betón.

2

Olivia Campbellová zabuchla dvere auta a rýchlo sa od neho vzdala. Londýnska premávka bola dnes ráno vražedná, ľudia, ktorí sa vybrali na vianočné nákupy, upchali každú tepnu hlavného mesta, a tak jej cesta z Hollowaya do Tottenhamu trvala celú hodinu. Svoju corsu nechala stáť na dvojitom žltom páse a ponáhľala sa po chodníku do práce, lebo si bolestne uvedomovala, ako veľmi mešká. Teraz ľutovala svoje rozhodnutie vtlačiť pred hlavné podujatie dve návštevy klientov. Obaja podmiennečne prepustení páchatelia boli nevrlí a pripravili ju o veľa času, takže na svoje prvé riadne stretnutie s Jackom príde s vyše deväťdesiatminútovým meškáním. Olivia vedela, že to nedopadne dobre – nervózny devätnásťročný chlapec bol viditeľne rozrušený, keď sa minulú noc nasťahoval na svoju novú adresu v Tottenham Hale, a pravdepodobne už lezie po múroch presvedčený, že jej meškanie veští nebezpečenstvo alebo pohromu. Pravdaže, bola to celkom neodôvodnená paranoja – u verejne známych podmiennečne prepustených páchatelov sa s ňou stretla už veľa rás –, ale dnes ráno jej prácu vôbec neuľahčí a to bolo škoda, lebo už teraz sa cítila ako mŕtva.

Olivia rýchlo zamierila k nenápadnému radovému domu s dvomi miestnosťami na prízemí a dvomi na poschodí, na ktorého predných dverách visel skromný vianočný veniec, ostrážito sa rozhladla po ulici a tri razy zaklopala. Takmer hneď sa ozval hlas, jej klient zrejme stál rovno za dverami.

„Kto je tam?“ ticho sa spýtal, pričom mu v hlase zreteľne zaznel prízvuk typický pre obyvateľov ústia Temže.

„To som ja. Olivia.“

„Ste sama?“

„Nie, mám so sebou lorda Lucana a jeho koňa Shergara,“ podráždene odsekla Olivia.

„Koho?“

„Tak otvoríš konečne tie sprosté dvere, alebo nie?“

Oliviin tón znel príkro, ale nechcela prešľapovaním pred nimi vzbudiť nežiaducu pozornosť. Priamym prístupom dosiahla želaný účinok – dvere sa pomaly otvorili a nad bezpečnostnou retiazkou sa objavila mladá tvár so šibalským výrazom.

Olivia väčším tónom zahundrala: „Pozri, Jack, nechcem byť nepríjemná, ale vonku mrzne, a tak...“

Tínedžer konečne ustúpil odo dverí a zložil z nich retiazku. Olivia, ktorej sa uľavilo, vošla dnu a zatvorila za sebou.

„Tak ako si tu zvykáš?“

Olivia prešla cez chodbu, a keď vošla do prednej izby, dočkala sa odpovede – Jackova cestovná taška ležala presne tam, kam ju včera večer položil. Mladý podmienčne prepustený páchatel' vycítil jej mrzutosť a vyhol sa jej pohľadu, namiesto na Oliviu sa zadíval na miesto na zemi, tesne pred svojimi teniskami.

„No tak, Jack, o tom sme už predsa hovorili. Viem, že prechod je náročný, ale musíš sa viac snažiť. Uznávam, že ten-

to byt nie je nijaký apartmán v hoteli Ritz," pokračovala Olivia, pričom očami skĺzla po mdlej zelenej maľovke a vychladnutom, popraskanom kozube, „ale s trochou úsilia by sa dal skrásliť. Mal by si sa vybaliť, udomáčniť a potom sa môžeme poobzerať po nejakých plagátoch. Čo ťa zaujíma? Rapová hudba? Grime? Wrestling? Alebo futbal? Si fanúšik Arsenalu, však? Rada ti zoženiem zopár plagátov jeho hlavných hráčov, Odegaarda, Jesusa, ak ti to pomôže cítiť sa tu viac ako doma.“

Olivia futbal neznášala, ale svedomito si robila domácu úlohu. Jej úsilie však zjavne neprinieslo ovocie, lebo mrzutý tínedžer ďalej mlčal ako hrob.

„Spolupracuj so mnou, Jack. Viem, že to je pre teba ťažké, ale...“

„Chcem sa vrátiť,“ vyhrkol s pohľadom upretým na holú drevenú dlážku.

„Prosím?“

„Chcem sa vrátiť do ústavu.“

Olivii kleslo srdce. Zrejme to bude ťažšie, než si myslela.

„Toto sme už predsa spolu prebrali. Vrátiť sa nemôžeš...“

„Mne sa tam páčilo,“ nástojil Jack, akoby ju nepočul. „Personál bol ku mne dobrý a ostatní chlapci tiež ušli, pochopte.“

„Zabezpečené nápravné zariadenie je určené len pre páchatel'ov,“ rázne odvetila Olivia. „Svoj trest si si odpykal a uznali ťa za pripraveného na prepustenie, takže si tam už nemohol zostať.“

„Lenže ja nie som pripravený.“

„Musíš byť, Jack. Si slobodný muž. Toto je teraz tvoj život. Mal by si si ho užívať.“

Olivia si uvedomovala, že vzhľadom na bezútešné prostredie, v ktorom sa jej zverenec ocitol, to znie

ako zlý vtíp a chystala sa o tom zažartovať, keď vtom si všimla, že devätnásťročný chlapec s pupencami na tvári plače.

„Prosím, porozprávajte sa s nimi,“ plačlivo vyhrkol. „Vysvetlite im to. Ak chcem zostať pod zámkou, nebolo by to pre všetkých najlepšie riešenie?“

„O tom nerozhodujem ja,“ opatrne odvetila Olivia, vydesená tým náhlym prejavom úzkosti. „Pravidlá sú pravidlá. Probačný úrad posúdil tvoj prípad a uznal ťa za vhodného kandidáta na rehabilitáciu. Viem, že máš strach, chápem, že sa cítiš stratený, dokonca bezmocný. Po tejto ceste som už však s mladými mužmi, ako si ty, prešla a naozaj to funguje.“

Jack na ňu pozrel. V očiach vlhkých od slz mal neveriaci pohľad.

„Ak mám byť úprimná, Jack, dopadol si veľmi dobre. Získal si strechu nad hlavou, prácu, príležitosti na vzdelávanie, okrem toho ťa budem dva razy denne navštevovať, aby som sa uistila, že držíš hlavu nad vodou. Tak čo vravíš? Zvládneme to spolu?“

Jack pokrčil plecami a zotrel si slzy. Olivia to považovala za dobré znamenie a rýchlo navrhol: „Znovu si prejdeme tvoj príbeh a presvedčíme sa, že si si zapamätal všetky podrobnosti. Meno?“

„Jack Walker,“ odvetil, hlas sa mu trochu zatriasol.

„Výborne. Máš aj stredné meno?“

„Nie, moji rodičia ich neschvaľujú.“

„Super. Tvoj vek?“

„Dvadsať rokov.“

„Dátum narodenia?“

„Tretieho apríla dvetisíctri.“

„Odkiaľ pochádzaš, Kyle?“

„Prosím? Volám sa Jack.“

Olivia spokojne prikývla a pokračovala, povzbudená náznakom úsmevu na perách tínedžera, ktorého zjavne potešilo, že neskočil na jej trik.

„Odkiaľ pochádzaš, Jack?“

„Pôvodne z Eppingu, ale teraz bývam v Tottenham Hale.“

„Tvoja rodina žije nablízku?“

„Rodičia sa presťahovali do Španielska, no v Birminghame mám sestru. Je vydatá, no bezdetná.“

„Vychádzate spolu dobre?“

„Myslím, že celkom ujde. Všetky sestry sú v podstate trň v päte.“

Olivia potlačila úsmev. Na takého spurného bývalého páchatela bol tento tínedžer, ktorého vychovala ulica, celkom obstojný herec. „Ako si na tom zdravotne?“

„V podstate dobre, len mám slabú astmu.“

„A čo v minulosti? Máš za sebou nejaké návštevy pohotovosti alebo operácie?“

„Ako deväťročný som si zlomil ruku. Museli mi ju operovať. Zostala mi na nej jazva, aha...“

Jack si vyhrnul rukáv a odhalil dlhú jazvu na pravom ramene. Staré zranenie bolo v skutočnosti výsledkom útoku bodnou zbraňou, ale rana bola taká rovná a svetlá, že by ste to nikdy nespoznali.

„Dobrá práca, Jack. Zapamätal si si to výborne. Drž sa toho príbehu a budeš v úplnom bezpečí.“

Jack na ňu pozrel, ešte vždy sa tváril podozrievavo, no možno dúfal, že by mohla mať pravdu.

„Skôr než odídem, musím ti znovu pripomenúť podmienky tvojho podmieneného prepustenia,“ rýchlo dodala Olivia, lebo túto časť už chcela mať za sebou. „Nijaký

alkohol, nijaké drogy. Nijaké návštevy bez môjho povolenia. Nijaký nekontrolovaný prístup k internetu, nijaký kontakt s deťmi a najmä nijaký návrat do Southendu – za žiadnych okolností.“

„Prečo by som sa chcel vrátiť do tej špinavej diery?“ nevrlo namietol Jack.

„To je správny postoj! Len si daj pozor, aby si dodržiaval tieto pravidlá, nič viac od teba nežiadam. Lebo ak ich porušíš, ocitneš sa za mrežami rýchlejšie, než si stihneš prdnúť, a tentoraz by nešlo o nápravný ústav pre mladistvých delikventov, ale o väznicu kategórie A so všetkými nebezpečenstvami a nepríjemnosťami, ktoré k nej patria. Rozumieš?“

Jack prikývol, no neodpovedal. Olivia bola na to zvyknutá – klienti ju nenávideli, no zároveň ju potrebovali –, a tak sa k jeho mlčaniu nevyjadřila.

„V chladničke máš zatiaľ iba základné potraviny, zajtra ti prinesiem nejaké hotové jedlá a aj zopár maškft. Zatiaľ sa tu trochu udomáčni, pozeraj televíziu a postaraj sa, aby si bol ráno nachystaný na odchod do práce. Tu sú podrobné informácie o tom, kam máš ísť, kedy tam musíš byť a kto bude tvojou kontaktnou osobou.“

Podala Jackovi úhľadne popísaný papier formátu A4.

„Je to len práca na stavbe, no silnému chlapcovi, ako si ty, by nemala robiť problémy a budú ti za ňu aj slušne platiť. Predák často zamestnáva bývalých väzňov, ale tvoju skutočnú minulosť, pochopiteľne, nepozná. Myslí si, že si si odpykal šesťmesačný trest za menej závažnú trestnú činnosť spojenú s distribúciou drog. Neurob ani nepovedz nič, čo by ho vyviedlo z omylu.“

Jack pretiahol tvár, zjavne použila slovné spojenie, ktoré ešte nikdy nepočul.

„Drž sa svojho príbehu,“ preformulovala Olivia svoj príkaz. „Starší ‚kamoš‘ ťa nahovoril na pašovanie balíčkov, ale už si s tým nadobro skončil a tak ďalej...“

Jack prikývol – znovu sa dostal do obrazu a vyslúžil si za to Olivii úsmev.

„Som úprimne presvedčená, že to zvládneš, Jack. Viem, že si nikdy nevedol normálny život, ale je to ľahšie, než si myslíš. Možno práve toto ťa posunie vpred. Tak túto príležitosť využi, prosím. Málo ľudí dostane druhú šancu, ale tebe ju ponúkli, tak ju schmatni oboma rukami.“

Cestou späť k svojej corse Olivia premýšľala, či Jack jej správu pochopil správne. Jej zverenec prikyvoval, na všetky otázky odpovedal správne a tváril sa, akoby bol pyšný na to, že si presne zapamätal podrobnosti o svojej novej totožnosti a minulosti, ale možno jej vravel iba to, čo chcela počuť. Olivia cítila, že tu niečo chýba – pocit presvedčenia alebo aj viery, že by to mohol zvládnuť. Možno bol príliš defektný, aby mohol začať znovu, rovnako ako mnohí pred ním. Určite pôsobil dojmom, že vyhliadka na nový život ho desí, čo jej pripadalo temne ironické vzhľadom na rozhorčenie, ktoré jeho prepustenie vyvolalo v tlači a na sociálnych sieťach. Kiežby ho mohli vidieť teraz, roztrpčene si pomyslela, keď sa rýchlo vzdaľovala od toho nenápadného domu.

Dnešok už bol dosť ťažký, ale ešte s ňou neskončil – predné sklo auta zdobilo nový parkovací lístok. Olivia zahrešila, vytrhla ho spod stierača, nastúpila do starej corsy a lístok hodila na zadné sedadlo, kde už ležalo šesť pokút za nesprávne parkovanie. Keď štartovala svoj protestujúci hatchback, ani na chvíľu sa nad tým nepozastavila. Už meškala na ďalšie dohodnuté stretnutie.

3

Emily Lawrenceová kráčala v hustom daždi so sklonenou hlavou. V Bridgende dnes panovalo mrazivé, neľútostné počasie a obyvatelia sa väčšinou skrývali vnútri, čo Emily dokonale vyhovovalo. Na tejto konkrétnej púti naozaj nepotrebovala divákov.

S kyticou v ruke sa ponáhľala po pekne upravenom chodníku a podchvíľou vrhla pohľad na dobre udržiavané náhrobky na oboch stranách, niektoré so sviatočnou výzdobou. Pred očami sa jej mihali mená, dátumy a rodné tragédie – matky, ktoré zomreli mladé, dvojčatá, čo neprežili pôrod, milujúce dvojice, odlúčené na celé roky pred ich konečným, opätovným stretnutím –, ale nič nevnímala, pohromy iných ľudí ju vôbec nezaujímal. Možno sa to dalo ospravedlniť, lebo na svoju prítomnosť tu mala svoje vlastné, vážne dôvody, no zrejme za to mohla jednoducho jej povaha. Ľudia o nej vždy tvrdili, že je sebecká.

Keď prišla na miesto, kde sa chodník rozvetvoval, automaticky odbočila doprava a zamierila k hrobom. Chodila sem pravidelne dva razy za rok pripomenúť si najprv Susanine, potom Gwynethine narodeniny a trase už takmer vôbec nevenovala pozornosť. Nohy, nehovoriac

o srdci a svedomí, ju samy od seba viedli na miesto, ktoré musela navštíviť. Emily pri hroboch nikdy neatáľala, nikdy nenadviazala rozhovor – rýchlo a efektívne si splnila povinnosť a s pocitom prázdnoty a temnoty v srdci sa vrátila domov. Niekedy, po mimoriadne znepokojujúcej návšteve si položila otázku, či sem naozaj musí chodiť, jeden rok za druhým prechádzať tou neznesiteľnou bolesťou. Odpoveď na otázku však poznala ešte skôr, ako si ju položila, a práve preto sa znovu ocitla na bridgendskom cintoríne. Vlastne sa hodí, že dnes je také pochmúrne počasie, pomyslela si Emily, zatiaľ čo bolestné spomienky ju zaplavovali jedna za druhou.

Keď sa priblížila k hrobom, odohnala temné myšlienky, spomalila a presvedčila sa, že tam okrem nej nikto nie je. Náhrobky zostali nedotknuté, v jemnom svetle zimného slnka vyzerali takmer ako vyleštené. Kvetinová výzdoba pôsobila živo a sviežo, tmavý mramor doslova žiaril a zlaté písmená, ostré a jasné, podrobne vykresľovali okolnosti ich tragickej smrti:

Susan Slaterová, narodená v auguste 1991,
zomrela v marci 1992.

Gwyneth Slaterová, narodená v apríli 1988,
zomrela v novembri 1992.

Odišli príliš skoro. Navždy zostanú v našich srdciach.

Emily prečítala tie slová nespočetne ráz, no ich stručnosť, ich jednoduchá sila jej zakaždým vyrazila dych. Z hrdla sa jej vydral vzlyk a zrak sa jej zahmlil od slz, čo jej náhle vyhľadli do očí. Pevne stisla kyticu, snažila sa z nej načerpať útechu, aj keď trne sa jej bolestne zarývali do pokožky. Predstava, že tie nevinné dievčatá zomreli

za takých strašných okolností, bola príliš znepokojujúca a desivá, ale pred realitou ich utrpenia nebolo úniku. Tragickosť ich vrážd museli uznať a často si ju pripomínať, aby udržali pamiatku obetí nažive. Čas neliečil a ani by nemal, keď ich smrť bola taká zbytočná a krutá.

„Poznali ste ich, však?“

Emily sa vylakane obrátila a zistila, že na ňu pozerá starý muž. Žmurkaním odohnala slzy a zadívala sa na votrelca. Trochu pripomínal vojaka a do chladného počasia sa vyzbrojil ťažkým kabátom a šálom. Mal miestny prízvuk a inteligentné oči, ale Emily ho nepoznala a jeho otázka jej pripadala nevinná.

„Vlastne nie,“ zaklamala. „Len som im chcela vzdať úctu.“

Starec hneď neodpovedal, možno sa čudoval, prečo by žena v strednom veku navštívila v takom zlom počasí hroby dvoch neznámych ľudí. Potom sa mu črty pomaly uvoľnili a smutno sa usmial.

„Ja som prišiel za svojou Iris, no cestou späť sa tu vždy na chvíľu zastavím a pomodlím za tie chúdeťká...“

Hlas sa mu zlomil a Emily, otrasená emotívnou reakciou neznámeho muža, sa odvrátila.

„Neznesiem pomyslenie na to, čím si pred smrťou prešli...“

Emily prikývla, no neobrátila sa k nemu. Zohla sa, aby položila kvety na hroby, a vtedy si všimla na rukách kvapky krvi od trnitých stoniek. Rýchlo si ich skryla do vreciek, aby si ich muž nevšimol.

„Je naozaj neveriteľné, čoho sú ľudia schopní...“

Starec sa dostával do varu, vyžíval sa v opise neslávne známej miestnej tragédie a zrejme sa chystal na nejaké strašné odsúdenie, no Emily ho už nemohla počúvať. Smutno prikývla, rozlúčila sa s ním a tou istou cestou, kto-

rou prišla, zamierila späť. Nevedela sa dočkať, kedy sa zbaví starcovej spoločnosti a unikne z toho desivého miesta.

Každý rok sem prichádzala a každý rok túžila odtiaľ odísť, no táto návšteva bola horšia než predchádzajúce. S bolesťou, vinou a úzkosťou už počítala, ale dôchodcov roztrpčený monológ v nej prebudil pocit, ktorý dávno pochovala – strach. Mužov výrazný miestny prízvuk, jeho surové emócie, jeho zjavné znechutenie aj po tridsiatich rokoch, ktoré uplynuli od tragédie, ju vrhlo späť do dní, keď jej meno bolo synonymom pre barbarstvo a zlo, keď miestni by jej najradšej trhali jednu končatinu za druhou, keď ešte nebola obyčajnou, bezúhonnou a celkom nezáužívavou Emily Lawrenceovou. Tie spomienky ju vydesili dokonca aj teraz, a keď sa náhlila k východu, triasla sa ako osika. Nijaká návšteva Bridgendu sa nezaobišla bez rizika a jej presvedčenie, že sem môže prísť a zase odísť celkom nespoznaná, bolo možno prehnané. Starý muž jej pripadal celkom milý a nezdalo sa jej, že by obviňoval konkrétne ju, lenže ako si tým mohla byť istá?

Niekedy mala pocit, že ľudia jej vidia až do srdca.

4

Oči upieral na televíznu obrazovku a cítil, ako sa v ňom búria emócie.

„Dnes sme privítali v štúdiu Alison Burnhamovú, ktorej dcéru Jessie zavraždili v roku 2013 školáčky Courtney Turnerová a Kaylee Jonesová. Páchateľky toho strašného zločinu, ktoré mali vtedy iba jedenásť rokov, následne prepustili na slobodu. Odvtedy Alison neúnavne vedie kampaň za dlhšie tresty odňatia slobody pre mladistvých, ktorí páchajú vážne zločiny...“

Mike Burnham nahnevane pokrútil hlavou, nebol si istý, či sa väčšmi hnevá na BBC za to, že využíva ich smútok, alebo na Alison, že vôbec súhlasila s vystúpením v ich relácii. Jeho bývalá manželka nepochybne verila, že koná dobro, vytvára zo strašnej tragédie niečo pozitívne, ale bolo nesmierne bolestné počúvať ich, ako donekonečna opakujú nechutné podrobnosti toho dňa. Okrem toho, čo dobré z toho vzišlo? Obete nikto nikdy nepočúval. Celú pozornosť si uzurpovali páchatelia a systém trestného súdництва, ktorý ohýbali na všetky strany, len aby im vyhovel. Kampaň možno odvedie Alisonine myšlienky od ich spoločnej traumy, ale v konečnom dôsledku nič nezmení.

„Mike, mohol by si...?“

Až teraz si uvedomil, že osobná asistentka ešte vždy čaká na podpis predajnej zmluvy. Očami preletel po zozname okien a dverí, potom načmáral na dokument svoj podpis. Podišiel bližšie k televízoru a započúval sa do moderátorkiných slov.

„Kyla Petersa, ktorý v roku 2015 v Southende zavraždil Billyho Armstronga, dnes ráno prepustili z väzby a presťahovali do neznámeho mesta v Spojenom kráľovstve, kde bude žiť pod novou totožnosťou. Alison, vy ste si tým už prešli, museli ste sa vyrovnáť s prepustením vrahyn svojej dcéry. Mohli by ste nám opísať, aké máte dnes ráno pocity?“

„Nuž, pochopiteľne mi je ľúto Billyho rodiny. Presne viem, aký hnev a rozhorčenie cítia. Vždy som verila, že za vraždu by mal súd uložiť povinný doživotný trest, bez ohľadu na vek páchatela, a tu máme ďalší príklad toho, ako systém trestného súdnictva zrádza obeť a ich rodiny.“

Prečo? Prečo to musí stále robiť? Keď Mike nadobudol pocit, že sa vracia aspoň k zdanlivo normálnemu životu a že ľudia sa už naňho dívajú ako na obyčajného muža a nie ako na otca zavraždeného dieťaťa, Alison sa zakaždým objavila v televízii alebo rádiu, rozprávala o Jessice, Courtney Turnerovej a Kaylee Jonesovej, vnucovala všetkým tú nesmierne bolestnú tému. Prečo cítila potrebu ustavične to robiť?

„Predpokladám,“ zapriadla moderátorka. „že takéto dni vo vás znovu prebúdzajú bolestné spomienky na to, čo sa stalo vašej rodine. Smrť malej Jessie, zatknutie, súdny proces...“

„Nie,“ zlostne zasyčal Mike, „bola Jessica, nikdy Jessie...“

Niekoľko hláv v kancelárii sa otočilo k nemu, ale Mike si nemohol pomôcť. Noviny a spravodajské kanály sa

rozhodli, že budú ich dcére hovoriť „Jessie“, lebo to znelo chutnejšie a zároveň tragickejšie. Kým žila, nikto jej tak nikdy nepovedal.

„Zistite si presné informácie!“ nahnevane zamrmľal.
„Robte svoju krvavú prácu!“

Alison v televízii si nevšimla moderátorkin prešľap a odpovedala na otázku, ochotne hrala ich hru.

„Jessicinu mladšiu sestru Rachel to veľmi hlboko zasiahlo, ale trpeli sme všetci. Krátko po tom, čo sa to stalo, som odišla z práce a napokon sa mi rozpadlo aj manželstvo...“

Kedy s tým prestane? Čo tým chce dosiahnuť okrem poníženia tých, ktorí si už vytrpeli dosť? Žasol, že Alison je taká naivná.

„Prepáč, Mike, to som zase ja...“

Mike sa vytrhol z myšlienok, obrátil sa a zistil, že hanblivá osobná asistentka sa vrátila.

„Len som ti chcela pripomenúť, že na teba čakajú zákazníci, s ktorými si si dohodol stretnutie na desiatu...“

Kývla hlavou na recepciu, kde netrpezlivo prešľapovala dvojica v strednom veku.

„Prepáč, zamyslel som sa...“

Asistentka sa naňho súcitne usmiala, ale mlčala. Tvárila sa trochu rozpačito, akoby si nebola istá, ako sa má k nemu správať. Mike preletel očami kanceláriu a uvedomil si, že niekoľko kolegov naňho civie, zjavne ich znervóznilo jeho nahnevané mrmlanie na televízor. Mike si zrazu pripadal pochabý aj zahanbený a to ho ešte viac nahnevalo. Za čo by sa mal hanbiť? On predsa nič zlé neurobil.

Schmatol sako a snažil sa ovládnuť, ale do uší mu zase prenikli Alisonine slová.

„Pravdaže, najhoršie na tom je, že naša malá dcérka nám veľmi chýba. Keď vstúpila do miestnosti, vždy do nej vniesla toľko svetla a radosti...“

Mike zatvoril oči – bolesť a žiaľ sa v ňom opäť vzduli a hrozilo, že ho načisto ochromia –, ale nasilu sa vrátil do prítomnosti a potlačil emócie. Vzal diaľkové ovládanie, nahnevane vypol televízor a zamračený zamieril do predajne. Dvanásť párov očí sledovalo každý jeho krok.

5

Jack odtiahol kreslo cez izbu a postavil ho pred televízor. Zastal, prezrel si svoje dielo, potom nadul líca a zamračil sa. Takto by bol obrátený chrbtom k dverám a to by ho znervózňovalo, usúdil napokon a vrátil kreslo na pôvodné miesto. Hra s kreslom mu pripadala celkom zábavná – v ústave pre mladistvých delikventov bol všetok nábytok priskrutkovaný k podlahe. Tu ho mohol presúvať, ako a kedykoľvek sa mu zachcelo, prispôbiť toto miesto svojim túžbam, potrebám a osobnosti, nech bola akákoľvek.

Jack sa však nevedel zbaviť pocitu, že to je jediná výhoda jeho novej situácie. Keby na to dostal príležitosť, bez váhania by sa vrátil do ústavu. Nepochybne to bolo najlepšie miesto, kde kedy žil, jediné, kde sa kedy cítil v *bezpečí*. Domov jeho rodiny pripomínal vír chaosu, násillia a zneužívania, nikdy sa v ňom neplytvalo dobrým slovom alebo skutkom. Naproti tomu ústav bol vzorom prísneho poriadku, disciplíny a úsillia. Jack tam mal pestrý rozvrh hodín a aktivít, veľa príležitostí na športovanie a pravidelné posedenia s hernou konzolou PS5, ako aj zaručené vreckové, ktoré mohol minúť v obchode so sladkosťami. Iste, vždy to nebola pokojná plavba. Napriek všetkému mu chýbala rodina a zarmútilo ho, keď ho matka pre-

stala navštevovať, ale celkovo to bola dobrá skúsenosť. Aj chlapci, rôznorodá skupina zlodejov áut, podpaľačov a drogových dílerov, sa k nemu väčšinou správali slušne a dalo sa na nich spoľahnúť – boli mu lepšími bratmi než jeho skutoční bratia.

Jackovi teraz chýbal ich humor, žartovanie, ich prítomnosť. Eddie, miešanec, ktorý nikdy necúvol pred výzvou a vďaka podrezanému jazyku a úplnému nedostatku strachu si poradil s chlapcami dva razy väčšími, ako bol on. Tally, nenapraviteľný vtipkár a nadaný umelec, ktorý vyrábala skvelé karikatúry učiteľov, a najmä Deano, ktorý na Jacka vždy dával pozor, aj keď dobre vedel, kto je. Jack nikdy nezistil dôvod Deanovej vernosti a náklonnosti k nemu, ale bolo mu to príjemné a teraz po tom túžil.

Čo ho čakalo tu, v tomto čudnom dome, v tomto čudnom meste? Nič okrem nudy a zúfalstva. Len vo svojej vlastnej spoločnosti sa nikdy necítil dobre, nedokázal pokojne sedieť a posledné, čo potreboval, bol čas na premýšľanie. Túžil byť zaneprázdnený, aktívny, rozptyľovaný ako v nápravnom ústave, ale zrazu sa ocitol sám ako prst a nemal čo robiť. Jasné, mohol by zapnúť televízor, sledovať niektorý zo starostlivo vybraných kanálov, lenže naozaj by tým vyplnil prázdnotu? Odohnal temné, neodbytné myšlienky, ktoré sa mu tlačili do mysle? Lebo za Jackovu nervozitu a roztržitosť dnes večer nemohla iba nuda, ale najmä strach.

Svojej probačnej úradníčke, dobromyselnej Olivii, to nepriznal, no bol na smrť vydesený, netušil, ako tu prežije, čo mu prinesie budúcnosť, čo by sa s ním stalo, keby odhalili jeho novú totožnosť. Mnohých ľudí tam vonku jeho prepustenie na slobodu doslova rozzúrilo. Bulvárni novinári, policajní vyšetrovatelia, dokonca aj celkom

neznámi ľudia by ho s radosťou obesili, ale ich hnev nebol nič v porovnaní s nenávisťou príbuzných jeho obete. Keď Jack zatvoril oči, ešte vždy si vedel predstaviť otca toho chlapca, ako naňho kričí, zatiaľ čo ho odvádzajú preč, huckaný jeho bratmi, ktorí sa tvárili, akoby ho túžili roztrhať na kusy. V predchádzajúcich rokoch vytrubovali do sveta svoje presvedčenie, že Jack si zaslúži nečakanú, brutálnu smrť, a ich zničujúci rozsudok získal v širšom svete značnú podporu. V očiach širokej verejnosti bol Jack odporný tvor hoden opovrhnutia, hanba spoločnosti. Cestou sem si všimol novinové stánky, videl titulky TVÁR ZLA a pod nimi svoju škaredú fotku, na ktorej ho zachytili v nevzhľadnej tepláčkovej súprave, so strapatými vlasmi a zamračenou tvárou. To bolo všetko, čo o ňom svet vedel – utrpenie a poníženie, zachytené na policajnej fotografii – a čo o ňom chcel vedieť. Jeho vlastná situácia, jeho verzia príbehu ľudí nezaujímali – nie, nebol človek, ale pes, ktorého treba zlikvidovať. To bolo jeho dedičstvo, jeho odmena za spáchané zločiny: nevraživosť, izolácia a nebezpečenstvo.

Čo ho malo ochrániť pred tými morbidnými myšlienkami? Čo malo zabrániť tomu, aby pomaly prišiel o rozum? Nič okrem krutého ticha, panujúceho v tomto dome bez života. Jack sa snažil tváriť statočne a zvládnuť novú situáciu, no popravde sa ešte nikdy necítil taký osamelý, nešťastný a vystrašený ako dnes večer.

6

Hneď pochopila, že sa niečo stalo.

Olivia sa vracala do centrály probačného úradu v Petty France, ktorá sa nachádzala neďaleko St James's Parku, zmierená s myšlienkou, že si bude musieť vypočúť ďalšie polročné hodnotenie ich práce. sotva však vyšla na piate poschodie, všimla si zmenu – nervozitu, ktorou oddelenie doslova pulzovalo. Kolegovia náhlivo prechádzali okolo nej, telefóny ustavične zvonili a cez celý ten hluk k nej prenikal bzukot vzrušeného rozhovoru.

Olivia cestou k pracovnému stolu zbadala Isaaca Greena a naznačila mu, aby prišiel za ňou. Päťdesiatpäťročný veterán dokrivil k nej, napoly pobavený, napoly sklamaný jej prázdny výrazom.

„Vždy sa o všetkom dozvieš posledná, však?“

„Nehraj sa so mnou, Isaac. Čo sa deje?“

Isaac si sadol na jej stôl, naklonil sa k nej a stíšil hlas: „Liam Sullivan dnes ráno v Boltone uštváli na smrť. Skočil z nadchodu na rušnú diaľnicu, aby unikol trom zlodejom, ozbrojeným sochormi.“

„Kto je Liam Sullivan?“ spýtala sa Olivia.

„Skutočné meno – Mark Willis.“

Olivia konečne pochopila, čo sa deje.

„Ježíšikriste, s tým mužom som pracovala,“ ohrome-
ne vyhrkla. „Tým mám na mysli, že som naňho dozerala,
keď sa presťahoval do Boltonu. Bol to ten dvanásťročný
chlapec...“

„... ktorý znásilnil a zavraždil sedemdesiatosemročnú
vdovu. Vidím, že ti už svitlo...“

Isaac to povedal s čiernym humorom, ale jeho výraz
prezrádzal, že smrť bývalého páchatela vôbec neberie na
ľahkú váhu. Znamenala pohromu, katastrofálne zlyhanie
probačného úradu, a všetci v budove to dobre vedeli.

„Vieme, čo sa stalo?“ naliehavo sa spýtala Olivia.

„Zatiaľ iba toto. Willisa posledné štyri roky skrýva-
li v Boltone, žil v špinavom byte, pracoval v logistickom
sklade. V podstate sa mu darilo, alebo aspoň väčšinou.
Niekoľko menej závažných obvinení z krádeže a užívania
drog, ale nič znepokojujúce. Tak či onak, svedkovia tvrdia,
že dnes zavčasu ráno ho prepadli traja muži v prasacích
maskách.“

Prekvapenej Olivii sa nepodarilo zadržat' smiech, za
čo si vyslúžila vyčítavý pohľad od Saula, svojho nového
kolegu. Odvrátila sa od neho a neveriaco zašepkala: „Boli
prezlečení za svine?“

„Svine mávajúce sochormi, no verila by si tomu? Polícia
práve zisťuje, či to súviselo s gangmi, s drogami alebo...“

„Ani náhodou. Willis bol červ, zbabelec. Na niečo také
by si netrúfol. Zameriaval sa skôr na bezbranné staré že-
ny. Nepochybné išlo o útok z pomsty.“

„A práve preto najvyššie šarže už dve hodiny sedia na
krízovej porade. Také porušenie bezpečnostných opatren-
ní, nuž... určite to bude správa dňa.“

Olivia to považovala za najväčšie zľahčenie roka. Ak
to bola pravda, ak samozvaní strážcovia poriadku alebo

pomstychtiví príbuzní prezradili krytie Marka Willisa, noviny a televízne spravodajské stanice sa tomu nepochybne budú venovať celé týždne. Od vzniku probačného úradu k takému vážnemu incidentu ešte ani raz nedošlo a veštilo to vážne problémy pre všetkých zúčastnených.

„Len sa na nich pozri,“ pokračoval Isaac a kývol hlavou na zasadačku, plnú riadiacich pracovníkov úradu. „Čo hovorí to známe príslovie? Že niektorí ľudia nedokážu zorganizovať ani chlastačku v pivovare?“

Zatiaľ čo Isaac nariekal nad bezútešným stavom probačného úradu, Olivii pohľad zabľúdil k hlúčiku elegantne oblečených mužov a žien, zatvorených v riaditeľovej kancelárii. Mali rozmanitú minulosť, skúsenosti a odborné schopnosti – niektorí boli oddaní a usilovní, iní len priemerne výkonní, ďalší otvorene pesimistickí a cynickí –, ale dnes na všetkých tvárach videla rovnaký výraz – vážne znepokojenie s náznakom paniky. Olivia preskakovala očami z jedného na druhého. Chcela vedieť, kto práve hovorí, akú majú náladu a dokonca čo vravia, no čítať im z pier z tejto vzdialenosti bolo ťažké. Pozrela na Bridget s výraznými, tvrdými črtami, ktorá zbožňovala krízy, potom na Philipa, najflegmatickejšieho člena vedenia, a napokon sa jej pohľad zastavil na Christopherovi Parkesovi, príťažlivom, vážnom päťdesiatnikovi, ktorý sedel veľmi ticho a počúval vášnivé prejavy ostatných. Cítil, že ho pozoruje? Alebo si to Olivia iba nahovára? V každom prípade zástupca riaditeľa sa teraz trochu otočil na stoličke a pozrel jej do očí. Zatiaľ čo si vymieňali pohľad, zreteľne cítila medzi nimi iskrenie, ale potom sa Christopher znovu sústredil na poradu.

„Počúvaš ma vôbec?“ vyčítavo sa spýtal Isaac, prival jeho sťažností sa náhle zastavil.

Olivia sa vytrhla z myšlienok a vystrúhala smiešnu grimasu, za čo si od kolegu vyslúžila unavený úsmev.

„Iste, Isaac. Súhlasím so všetkým, čo si práve povedal.“
„Jasné, že súhlasíš...“

Pokrútil hlavou a odkrival späť k svojmu pracovnému stolu. Olivia za ním hľadela a potom očami preletela zvyšok oddelenia. Rozľahlá miestnosť, nostalgická spomienka na obdobie, keď ich ešte štedro financovali, bola zvyčajne zaplnená sotva z tretiny, no dnes bol obsadený každý stôl. Probační úradníci vybavovali e-maily, kontrolovali protokoly a telefonovali klientom, aby sa uistili, že sú v bezpečí. Poskytovali najdokonalejší obraz paniky, aký ste si mohli želať – dôkaz o hlbokom šoku, ktorý všetkým spôsobila vražda Marka Willisa. Olivia si pohodlne sadla, prihlásila sa do systému, otvorila v ňom svoje spisy, načiahla sa za telefónom a v duchu sa pripravovala na sériu ťažkých rozhovorov. V rovnici o vražde v Boltone ešte vždy zostávalo veľa neznámych – kto, ako a prečo spáchal ten odporný zločin –, ale jedno bolo jasné: Olivii a všetkým ostatným v budove práve zrušili Vianoce.

7

„**Ó, mestečko Betlehem,** kým si pokojne spíš a hviezdy strážia ti tvoj sen, o ničom netušíš...“

Členovia Armády spásy spievali z celého srdca, zabávali kupujúcich na Croydon High Street a zároveň hrkotali plechovkami s vyzbieranými peniazmi. Russell Morgan si rád vypočul dobrú koledu, mal šťastné spomienky na obdobie, keď ako chlapec spieval v kostole, ale táto vášnivá interpretácia ho nezaujímala a okolo spevákov prešiel, ani o nich nezavadol pohľadom. Dnes večer mal oči len pre Amber.

„Povedz mi, aby som sklapla, ak ťa nudím. O pochabostiach, ktoré som vyviedla v mladosti, by som vedela rozprávať celú noc,“ priznala Amber a usmiala sa naňho, keď kráčali pod blikajúcimi svetlami na High Street.

„Uťahuješ si zo mňa? Rád ťa počúvam.“

Amber sa zasmiala a zároveň začervenala. Russell sa zrazu zahanbil za svoje nadšenie a rýchlo vysvetlil: „Tým som chcel povedať, že rád počúvam o tebe, čím si si prešla, aké máš plány...“

Myslel to vážne a takisto bola pravda, že naozaj rád počúval Amberin hlas – neuveriteľne nežný, láskavý, ženský. Vzhľadom na ich krátke priateľstvo však bolo na takú

úprimnosť ešte priskoro. Dvojica sa poznala iba tri týždne, Amber začala chodiť na stretnutia anonymných narkomanov, ktoré navštevoval dva razy týždenne, aj to nie dlho, a hoci sa do dvadsaťročnej blondínky hneď zamiloval, nechcel pôsobiť ako zúfalec alebo dokonca zvrhlík.

„Obávam sa, že ti už nemám čo povedať,“ odvetila Amber, ktorá si zjavne nevšimla jeho rozpaky. „O mojom vrúcnom priateľstve s céčkom a háčkom si už počul, a pokiaľ ide o plány do budúcnosti, nie som si istá, či vôbec nejaké mám. Asi chcem jednoducho žiť zo dňa na deň.“

Russell sa k jej narážke na drogy nevyjadril, nechcel na to myslieť, jeho vlastná závislosť mu teraz pripadala ako vzdialená spomienka. Nie, chcel sa dozvedieť viac o skutočnej Amber, jej súčasnej situácii a či by on sám mohol zohrať nejakú úlohu v jej budúcich plánoch.

„A čo Vianoce? Budeš v Londýne alebo...?“

„Iste, zostanem tu. Ak mám byť úprimná, vlastne ani nemám kam ísť.“

Amberinou tvárou sa mihol tieň a zrazu zväžnela. Russell otázku hneď oľutoval – bola nesmierne hlúpa a nešikovne položená –, ale ak má byť k sebe spravodlivý, načisto vyšiel z cviku. Skutočný záujem o nikoho neprejavil už celé roky.

„Prepáč. Nemusíš o tom hovoriť, ak nechceš,“ rýchlo dodal.

„Nie, to je v poriadku,“ uistila ho Amber. „Ide len o to, že týždne pred Vianocami sú pre mňa v posledných rokoch ťažké. Ako dieťa som ich milovala. Ja, moja matka a sestra sme sa vtedy poriadne vybláznili, kupovali sme si navzájom šialené, hlúpe darčeky. Okrem toho sme si zakaždým dopriali kopu dobrého jedla a alkoholu. Najlepšie boli... naše cesty do Brightonu, kam sme chodili obdivovať via-

nočnú výzdobu. Rada by som si to zopakovala, rada by som znovu obe videla, ale doma by som nebola vítaná, a tak tieto Vianoce mi zrejme bude robiť spoločnosť len *Kráľova reč...*

Povedala to s ironickým úsmevom, no Russell v ňom zachytil náznak smútku.

„To je mi ľúto, Amber. Máš to fakt ťažké. Ak ťa to aspoň trochu uteší, viem, ako sa cítiš.“

„Takže aj ty si samotár?“ doberala si ho. „Slobodný a bez záväzkov...“

„Viac-menej áno,“ pokrčil plecami a usmial sa.

„Netvár sa tak tajnostkársky, Russell. Čo nás učia na skupinovej terapii? Zdôverovanie je dôležité...“

Russell sa zasmial a potom sa spýtal: „Koľko máš času?“

„Všetok na svete,“ odvetila Amber.

Iste, bolo to úprimné konštatovanie skutočnosti, ale nezachytil v jej hlase aj niečo iné? Povzbudenie? Náklonnosť?

„Môj otec je v base a matka zomrela už dávno,“ zdôveril sa jej Russell. „Z rodiny mi zostal už len starší brat Chaz. Aj on je závislý, a tak sa mu radšej vyhýbam. Z Lutonu som sa presťahoval do Londýna, aby som unikol tomu svinstvu, a odvtedy sa tu pretĺkam sám. Som vyškolený účtovník, no dúfam, že čoskoro ma povýšia na finančného riaditeľa a raz si možno dokonca založím vlastný podnik...“

Vymyslený príbeh odriekal bez najmenšieho zaváhania, vypúšťal z úst jednu lož za druhou, klamal hladko a presvedčivo. Pripadalo mu zábavné, že kedysi ho tento proces stresoval – snažil sa zapamätať si podrobnosti, úzkostlivo sa vyhýbal chybám. Teraz svoj herecký výstup vychutnával, hlboko prežíval každú chvíľu svojej „minulosti“, skrášľoval každú udalosť, zveličoval každý svoj

budúci sen. Rozprávanie tých výmyslov a predstieranie novej totožnosti mu po osemnástich rokoch išli tak dobre, že už takmer nedokázal odlíšiť pravdu od klamstva. A to mu dokonale vyhovovalo.

Russell chytil Amber pod pazuchu a ďalej rozprával svoj vymyslený príbeh, užíval si prechádzku s novou priateľkou, pretláčal sa medzi ľuďmi, ktorí v čase obeda zaplavili ulice, a vyhrieval sa v žiare blikajúcich vianočných svetiel.

8

Emily Lawrenceová zastala pred svojím skromným domom a hneď ju vystrašil pohľad na rozsvietené okno prednej izby. Zamračila sa a pozrela na hodiny. Cestu po M4 z Walesu do Readingu zvládla v krátkom čase, domov sa dostala niekoľko hodín predtým, ako sa mal Sam vrátiť zo školy. Dúfala, že bude mať chvíľu na spamätanie a spracovanie emócií, ktoré v nej návšteva Bridgendu zakaždým vyvolala, aby bola ako zvyčajne veselá, keď sa jej syn napokon vráti domov. Pohľad na svetlo prenikajúce cez závesy však spustil v jej hlave poplach. Keď ráno odchádzala, pozhasínala všetky lampy, zatiahla závesy, zamkla dvere na dva zámky, postarala sa, aby dom bol čo najbezpečnejší a najnenápadnejší. Tak kto doň po jej odchode vstúpil? Kto prenikol do jej domova?

Emily ticho zatvorila dvere auta, náhlivo vykročila k dverám a vybrala si z kabelky kľúč. Jej probačná úradníčka to pravdepodobne nebude – navštevovala ju iba raz za mesiac a vždy vopred zavolaala. Mohol by to byť Paul? Vylúčiť sa to nedalo, ale bývalý manžel nemal kľúč, tak ako by sa dostal dnu? Takže to bol niekto iný, niekto so zlým úmyslom? Prečo v tom prípade upozornil na svoju prítomnosť tým, že nechal zažaté svetlá? Znamenalo to,

že sa k nej vlámali a okradli ju? To by bola pohroma, najmä tak krátko pred Vianocami...

Emilinu myseľ zaplavili strašné myšlienky, no keď vähu vsunula kľúč do zámky, spoza dverí počula smiech. Poriadne natiahla uši a vzápätí rozoznala tlmené mužské hlasy aj nezameniteľný zvuk strelby z Xboxu.

„Dočerta, Sam,“ nahnevane zamrmlala, otočila kľúčom v zámke a rýchlo vošla dnu.

Zatvorila predné dvere, hodila tašku na podlahu v hale a bez okolkovania vošla do prednej izby. Jej dramatický príchod spôsobil, že dvaja tínedžeri vyskočili na rovné nohy. Sam aj jeho najlepšiu kamarátku Gavin sa najprv tvárili prekvapene, no keď si uvedomili, že ich prichytili pri číne, neisto sa usmiali.

„Dočerta, čo sa deje, Sam? Sú dve hodiny popoludní. Prečo nie si v škole?“

Chvíľu mlčal a potom odvetil: „Máme voľnú hodinu.“

„Si v treťom ročníku gymnázia – voľné hodiny nemáte.“

„Presne tak, pani Lawrenceová,“ smelo sa ozval Gavin. „V skutočnosti nám odpadlo vyučovanie, lebo učitelia mali naplánované školenie. Sam a ja sme celkom zabud...“

„S tým na mňa nechod, školenie učiteľov sa konalo pred dvomi týždňami. Bol si dnes vôbec v škole?“

Túto otázku adresovala synovi a jeho previnilý výraz Emily prezradil všetko, čo potrebovala vedieť.

„Takže si sa ulial z vyučovania?“

„Aby som bol spravodlivý, pani Lawrenceová, Sam sa necítil dobre. Ponúkol som sa, že zostanem s ním, kým sa nevrátite...“

„Ty buď láskavo ticho,“ rázne ho umlčala Emily. „Už mám dosť tvojich klamstiev a lacného šarmu. Vidím ti až

do duše, Gavin Williams, tak si vezmi svoje zlé spôsoby aj svoje lživé ústa a zmizni z môjho domu. Už ťa tu nikdy nechcem vidieť!“

Gavin sa zatváril ohromene, akoby mu práve dala fac-ku, ale Sam mu nečakane priskočil na pomoc.

„Nerozprávaj sa s ním takto, je môj priateľ!“

„Pekný priateľ. Celý čas ťa zvádza na zlé chodníčky.“

„To nie je pravda. Dnes sa uliať zo školy bol môj nápad. Gavin ma od toho odhováral.“

„Priznávam, že to tak bolo,“ dodal Gavin, ale jeho nádej na zmierenie rýchlo opadla.

„Ešte si tu?“ oborila sa naňho Emily.

Tentoraz nemotorný tínedžer správu pochopil a vzal si tašku.

„Prepáč, kamoš,“ prehodil k Samovi namiesto rozlúčky a rýchlo vyšiel z izby. O niekoľko minút sa predné dvere zabuchli.

„Dočerta, čo ti to napadlo?“ obrátila sa Emily k synovi. „Odkedy chodíš poza školu?“

„Spravil som to len niekoľko ráz. O nič nejde.“

„O nič nejde?“ rozhorčene zopakovala Emily. „Na budúci rok ťa čakajú maturitné skúšky!“

„A zvládnem ich, jasné? Dnes sú väčšinou zamerané na prírodné vedy a vieš, že v nich som dobrý.“

„Na tom nezáleží. Do školy chodíš preto, aby si sa vzdelával, a to nemôžeš robiť, keď hráš *Call of Duty* s tým hlupákom. Okrem toho je ti jasné, že vždy chcem vedieť, kde sa nachádzaš. A keď už o tom hovoríme, prečo mi dnes zo školy nezavolali a nespýtali sa ma, prečo si vymaľoval vyučovanie?“

Sam sa zatváril ešte hanblivejšie.

„Ja... hm... z otcovho účtu som im poslal e-mail, že som objednaný u lekára.“

„Takže tvoj otec o dnešku vie?“

„Jasné, že nie.“

„Nuž, dozvie sa o tom, tým si bud' istý.“

„Preboha, mama. Prečo sa správaš ako suka?“

Slovo mu vyletelo z úst, skôr než ho stihol zadržať. Emily naňho uprela nahnevaný a zároveň vyčítavý pohľad. Teraz mala ona pocit, akoby jej dali facku.

„Prepáč, mama, nechcel som...“

„Som *suka*, lebo som prinášala nekonečné obete, aby som ťa správne vychovala, mohla ťa poslať do tej školy a postarala sa, aby z teba vyrástol slušný a čestný mladý muž, dodržiavajúci zákony. Nikdy som seba nekládla na prvé miesto, vždy som tu bola pre teba, lebo chcem, aby si v živote dosiahol úspech. Som suka, lebo ťa milujem a nechcem vidieť, ako zahadzuješ svoj život. A ako sa mi za to všetko odmeníš? Klamaním, urážkami...“

„Povedal som, že ma to mrzí. Nechcel som...“

„Príliš málo, príliš neskoro. Máš domáce väzenie, kamarát. Na týždeň. A na čas sa môžeš rozlúčiť aj so svojim milovaným Xboxom. Ak budeš pokračovať týmto tempom, budeš mať šťastie, ak ho dostaneš späť na Vianoce.“

Sam na ňu civel, ohromený prísnosťou trestu. Emily cítila, že to možno prehnala, ale dusila sa hnevom a okrem toho teraz už svoje rozhodnutie odvolať nemohla. Jednu jej časť tešilo, že syna potrestala, zatiaľ čo druhá sa obávala dôsledkov. Dúfala, že Sam aspoň uzná svoju vinu a prijme zaslúžený trest, ale syn sa k nej obrátil a uprel na ňu blčiaci pohľad.

„Nenávidím ťa. Nenávidím!“

„Sam...“

Emily k nemu vystrela ruku, no nahnevaný tínedžer sa pretisol okolo nej, vyšiel z izby a zabuchol za sebou dve-

re. Ich buchnutie a vibrácie prenikli Emily až do srdca, podráždili jej nervy a zhoršili trápenie. Veľmi sa snažila byť dobrou matkou, vychovať vyrovnané, zdvorilé dieťa, vybudovať šťastnú, funkčnú rodinu. Väčšinou mala pocit, že napriek rozpadu jej manželstva a občasnej hádke so synom zmietaným hormónmi sa jej to darí, no dnes cítila, že žalostne zlyhala.

Možno naozaj bola suka.

9

Mike Burnham rýchlo kráčal po uliciach a snažil sa nevnímať sviatočnú atmosféru, ktorá v nich panovala. Do Vianoc chýbalo už iba jedenásť dní a obyvatelia Maidstonu sa vybrali do mesta, ale Mike upieral oči na chodník, nevnímal si veselé pozdravy susedov ani osvetlené snehové vločky, ktoré maniacky tancovali na ľudských príbytkoch. Z jedného domu, okolo ktorého prešiel, zaznela bujará verzia piesne *Once in Royal David's City*, sprevádzaná hlučným smiechom a rozhovorom prebiehajúcim vnútri, no Mike sa nezastavil. Rýchlo prišiel k svojim predným dverám a vzápätí zmizol v tmavom dome, jedinom na ulici, ktorý bol bez dekorácií, bez svetelných šnúr, bez života.

Bože, ako Mike neznášal Vianoce! Kedysi preňho znamenali vrchol roka, on a Alison celé mesiace šetrili, aby zabezpečili dcéram všetko, po čom túžili. Výdavky zakaždým presiahli ich úspory a často si museli požičať, aby vyrovnali schodok v rodinnom rozpočte, ale vždy stálo za to vidieť darčeky rozložené pod stromčekom, stôl stojúci pod štedrovečernou hostinou a úsmevy žiariace na tvárach dievčat. Teraz vianočné sviatky nenávidel, celá tá mizerná fraška mu iba pripomínala všetko, čo stratil.

Mike si zavesil kabát a ponáhlal sa do obývačky. Bola tmavá a tichá, ale jemu to vyhovovalo. Za normálnych okolností by sa zvalil na pohovku, ponoril do bezduchej zábavy na televíznom kanáli Sky Sports, hýriacom farbami, a preniesol sa na slnkom zaliate golfové ihrisko v Saudskej Arábii alebo na hlučný futbalový štadión v Manchestri, no teraz sa dal do upratovania, odstraňovania kartónových obalov od jedál a vyhadzovania novín. Dnes večer čakal spoločnosť.

Mike zažal svetlá, roztiahol závesy a obrátil sa, aby si prezrel výsledok svojho úsilia. Odpadky zmizli a vankúše už boli narovnané, ale byť ešte vždy pôsobil bezútešne a chladno, a tak Mike zapol rádio, rozsvietil lampy, skrátka urobil všetko, čo mohol, aby jeho domov pôsobil prívetivejšie. Keď on a Alison ešte žili spolu, toto bola jej doména – mala prirodzený cit pre bytový dizajn a z nich dvoch bola spoločenskejšia. Teraz, keď zostal sám, domáce povinnosti pripadli jemu a náhle sa zhrozil nad tým, aké je všetko zaprášené, koľko špiny sa usadilo na každom povrchu. Vzal utierku, pustil sa do práce a o chvíľu sa už vznášali vo vzduchu veľké oblaky prachu.

Čas sa mu rýchlo míňal, a tak ešte zrýchlil, až sa celý spotil. Keď však oprašoval malú zbierku zarámovaných fotografií na príborníku, spomalil a napokon znehybnel s pohľadom upretým na svoju obľúbenú fotografiu Jessicy. Urobili ju na školskej slávnosti a zachytávala jeho dcéru na invalidnom vozíku, s namaľovanou tvárou, široko sa usmievajúcu do objektívu. Túto fotografiu miloval viac než svoj vlastný život a teraz sa do nej vpil zrakom, aby mu neušli ani najmenšie podrobnosti. Pokrivené okuliare, ružové líca, nezbedný úsmev – to všetko robilo dcéru takou výnimočnou. Jeho malá bojovníčka

sa v dôsledku detskej mozgovej obrny nikdy nepostavila na nohy, ale nedala sa tým odradiť a svoj život žila naplno, s bezočivým úsmevom na tvári. Mikovi sa zdalo, že táto vzácna fotografia ju definuje, znovu privádza jeho Jessicu k životu, a keď sa na ňu díval, zreteľne cítil, ako mu srdce prekypuje láskou, pýchou a smútkom. Kiežby mohol vrátiť čas a znovu vziať svojho anjelika do náručia...

Vtom do jeho krásnych snov vstúpilo prenikavé rinčanie zvončeka pri dverách. Mike si utrel slzy, rýchlo vrátil fotografiu na miesto a náhlivo vyšiel na chodbu. Chvíľu mu trvalo, kým sa upokojil, a keď napokon otvoril predné dvere, našiel za nimi čakajúceho Grahama Ellisa.

„Graham, rád ťa vidím,“ privítal ho Mike a snažil sa, aby jeho hlas znel vyrovnané a veselo.

„Určite ma očakávaš?“ priateľsky odvetil návštevník. „Zvoním už päť minút.“

„Tak ako sa držíš?“ spýtal sa jeho návštevník.

Obaja muži sedeli za kuchynským stolom s pivom v ruke.

„Nuž, pretĺkam sa, ako sa dá. Práca je fajn, ale v tomto období roka v predajni vždy vypukne blázinec.“

„Alison a Rachel vídaš často?“

„Vždy, keď môžem,“ opatrne odvetil Mike. „Medzi mnou a Alison to stále škrípe, no snažím sa s ňou dobre vychádzať, už kvôli Rachel. Teraz má toho veľa. Vianočné predstavenia, večierky a tak podobne...“

„Mne o tom niečo hovor.“

Graham Ellis to povedal s úsmevom, zjavne cítil úprimnú náklonnosť ku každému členovi Mikovej rodiny. Keď ešte slúžil v kentskej polícii ako detektív inšpektor,

Graham viedol tím, ktorý napokon postavil Jessicine vrahyne pred spravodlivosť. Mike vedel, že na Alison a Rachel ešte vždy dohliada. Bol mu za to vďačný, no zároveň sa cítil nepríjemne, lebo sa obával, že bývalý policajt vie o živote jeho dcéry viac než on sám.

„A ako sa cítiš ty?“ spýtal sa Graham a prehrabol si rednúce vlasy. „Si okej, Mike?“

„Iste, prečo nie?“ vyhýbavo odvetil Mike. „Usilujem sa ísť ďalej, aj keď to nie je najľahšie. Keď sa Vianoce skončia, chystám sa dať dom do poriadku.“

Graham prikývol a pozrel na fľakatú pracovnú dosku a vyblednuté kuchynské skrinky. Mike si zrazu pripadal ako idiot. Hanbil sa za svoje prázdne sľuby. Graham ho navštevoval už celé roky a dobre vedel, že Mike sa za celý čas vôbec nepokúsil svoj domov skrásliť. Mike sa teraz obrátil k starému priateľovi, lebo cítil, že sa musí ospravedlniť, vysvetliť svoje nedostatočné úsilie, ale pohľad bývalého inšpektora už mieril inam – na výtláčok novin *Sun*, ktoré Mike odpratal pred jeho príchodom. Na obálke bola policajná fotografia spurného dvanásťročného chlapca a nad ňou svietil pútavý titulok:

Tvár zla. Sadistického vraha Kyla Petersa prepustili na slobodu.

Mike si prečítal titulok a znovu ho bodol hnev. Zdvihol zrak a zistil, že Graham sa díva rovno naňho.

„Určite je to pre teba ťažké,“ súciteľne poznamenal policajt.

„Preto si sa tu zastavil? Aby si ma skontroloval?“

V otázke zaznel príkry, vyčítavý tón, ale Graham Ellis si to nevšímal.

„Čiastočne áno. Viem, že to privoláva bolestné spomienky. Spomínam si, aký nahnevaný si bol, keď prepustili Courtney a Kaylee. Boh vie, že som sa tak cítil tiež, a preto som ti chcel povedať, že nie si sám, že som tu pre teba, keby si sa potreboval porozprávať.“

„Prepáč, Graham. Nemal som sa na teba tak oboriť,“ ospravedlnil sa mu Mike, zrazu si pripadal malicherný a nehodný jeho láskavosti. „Máš pravdu, je to ťažké. Prekliato ťažké.“

Mike sa tu chcel zastaviť a prehltnúť žľč, no nešlo to.

„Jednoducho to nie je správne. Takých ľudí by nikdy nemali pustiť na slobodu.“

„Pri všetkej úcte, Mike, toto rozhodnutie neprináleží tebe ani mne, nech si o tom osobne myslíme čokoľvek.“

„Nuž, malo by nám prináležať. Tie zvieratá...“ doslova vyplul Mike, hlas mal chrapľavý od rozhorčenia. „Tie zvieratá, ktoré zavraždili moju dcérku, dostali sedem rokov v nápravnom ústave pre mladistvých delikventov a potom ich pustili na slobodu. Sedem rokov. Len takú hodnotu má Jessicin život?“

„Určite nie, Mike. Lenže tak to nefunguje.“

„A kde sú teraz? Pod novými menami si pohodlne žijú v novom meste, chystajú sa prežiť nepochybne krásne Vianoce, zatiaľ čo my ostatní sme odsúdení na to, aby sme trpeli, váľali sa a hnili v našej vlastnej biede pre ich odporný zločin. A to určite platí aj o tomto sráčovi...“

Agresívne kývol hlavou na policajnú fotografiu Kyla Petersa.

„... ktorý si šťastne a bezstarostne žije niekde v Riley. Kde je v tom spravodlivosť?“

„Chápem a súcitím s tebou. Keby bolo po mojom, zostali by za mrežami oveľa, oveľa dlhšie.“

„Tak teda...“

„Nemysli si, ani ony to nemajú ľahké. Sú to vážne poškodené bytosti a s tým, čo urobili, budú musieť žiť až do konca svojho života.“

„Isto žartuješ,“ odsekol Mike. „Naozaj veríš, že im na nás záleží? Že ich trápia výčitky svedomia? Bol si predsa tam, Graham. Videl si, ako sa tie dievčatá smejú a žartujú v súdnej sieni.“

„Mali jedenásť rokov, Mike. Nevedeli, čo robia.“

„Táraniny. Presne vedeli, čo robia. A čo im zabráni v tom, aby to urobili zase?“

„Veľmi pozorne ich sledujú,“ namietol bývalý policajt. „A musia dodržiavať veľmi obmedzujúce podmienky svojho prepustenia.“

„Vážne, Graham? Naozaj tomu veríš? Probačný úrad je v troskách a ty to vieš. To znamená, že tie netvory si môžu robiť, čo a kedy sa im zachce. Ty s tým možno súhlasíš...“

„Pravdaže nie.“

„... ale podľa mňa to je hanebné, nebezpečné, kriminálne. Tie dievčatá a tento Kyle Peters možno žijú rovno vedľa teba, špehujú tvoje deti, plánujú ďalší zločin a ty vôbec nič netušíš. Súdy, polícia, probačný úrad sa idú pretrhnúť, aby im uľahčili život. Poskytli im nové bývanie, dali im novú totožnosť, novú minulosť, pomáhajú im klamať, podvádzajú a unikajú pred trestom za vraždu. Nie je to správne, ale najmä to nie je bezpečné!“

Posledné slovo doslova vypálil a nahnevane pozrel na Grahama Ellisa. Jeho hosť sa však tým nedal vyviest z rovnováhy.

„Mike, bolesť, ktorú si si vytrpel, je nepredstaviteľná. Viem, že si veľmi veľa stratil, prišiel o mnohých milovaných a že to silno otriaslo tvojou dôverou v ľudí aj inštitú-

cie. Lenže nemôžeš takto žiť navždy. Nemôžeš ustavične predpokladať to najhoršie. Vrahyny Jessicy aj Kyla Petersa uznali za vhodných kandidátov na rehabilitáciu, a tak musíme dúfať, že vedú bezpečný, produktívny život.“

„Nebud' taký naivný. Rehabilitácia je v prípade týchto zvierat prázdny pojem – necítia ani štipku viny za to, čo urobili. Vypočúval si ich, preboha. Tie dve to celé považovali len za veľký vtíp, hru...“

„Máš pravdu,“ odvetil Graham Ellis a smutno pokrútil hlavou. „Ani u jednej som nikdy nespozoroval ani náznak výčítiek svedomia alebo ľútosti. Takže tvoj hnev naozaj chápem, no aj keď ešte cítiš hlboký smútok a bolesť, nesmieš dovoliť, aby ťa pohltili. To by Jessica určite nechcela.“

Bol to úder pod pás, no dosiahol svoj cieľ. Mike si bolestne uvedomoval, ako by sa jeho malá dcérka vydesila, keby ho videla takého pomstychtivého a roztrpčeného.

„Už ťa to stálo veľmi veľa. Manželstvo, vzťah s Rachel. Viem, máš pocit, že to nikdy neprekonáš, ale musíš hľadiť dopredu, Mike. Využiť ponuky na odbornú pomoc, dohodnúť si stretnutie s Rachel, znovu sa ozvať rodičom a priateľom. Vypadnúť odtiaľto, trochu sa zabaviť a možno dokonca nadviazať novú známosť...“

Mike odmietavo pokrútil hlavou.

„A zložiť celé to bremeno na jej plecia?“

Mike zdvihol zrak v nádeji, že sa dočká náznaku súcitu alebo uznania, že by to bola ťažká úloha, ale starý priateľ sa tváril prísne a neúprosne.

„Ak to je potrebné, aby si zmenil svoj život, tak áno. Je nesmierne dôležité, aby si sa sústredil na to, na čom naozaj záleží,“ pomaly odvetil. „Na Alison, Rachel, svoju prácu. Okrem toho prichádzajú Vianoce. Viem, že to je vždy

ťažké obdobie, ale čo keby si sa tentoraz vybral do mesta? Máš za sebou finančne dobrý rok, tak prečo si neužiť plody svojej práce? Rozmaznávaj Rachel. Rozmaznávaj *seba*.“

„Také ľahké to nie je.“

„Lebo trváš na tom, že sa musíš potrestať, Mike. Viem, že sa obviňuješ za to, čo sa stalo Jessice...“

„Ako by som sa mohol neobviňovať?“ prudko ho prerušil Mike, v ktorom náhle vzkypel hnev. „Keby som po ňu neprišiel neskoro, tie zvieratá by ju neuniesli. Keby som tam prišiel o päť minút skôr... keby som ju vyzdvihol v sľúbenom čase...“

„Nie,“ varoval ho Graham. „Už si nesmieš takto ubližovať, Mike. Nebola to tvoja ani Jessicina vina. Jediní ľudia, ktorých môžeš obviňovať, sú tie dievčatá. Súdili ich, uznali za vinné a potrestali za zločin, ktorý spáchali. Tak, ako to len bolo možné...“

Mike ironicky pokrútil hlavou, no Graham Ellis sa nevzdával.

„Musíš sa sústrediť na budúcnosť. Na to, na čom naozaj záleží.“

Graham naňho uprel vážny, prosebný pohľad.

„Prosím, Mike. Ak nemôžeš odpustiť tým dvom, odpusť aspoň sebe.“